گزارش یک

پارکبانی شغلی رو به انقراض است

کار از پارکبان، درآمد از پیمانکار شهرداری

مینا عینی‌فر

انگار کسی دوستشان ندارد. دست‌به‌جیب‌شدن برای چنددقیقه فاصله‌گرفتن از ماشین زور دارد، اما «پارکبان» توی کَتَش نمی‌رود. باید پول بدهی و قبض را بنویسد تا بتوانی بروی. «می‌گویند پول زور می‌گیری. اگه روزی صد تا ماشین اینجا بیاید حداقل ۲۰ تایشان پول نمی‌دهند و فرار می‌کنند و فحش هم می‌دهند.» اینها را ناصر اسماعیلی می‌گوید؛ پارکبان یکی از خیابان‌های شهرک‌غرب. ابایی ندارد که بگوید پول زیادی از بعضی راننده‌ها می‌گیرد. فکر می‌کند دلیل قانع‌کننده‌ای دارد: «اجاره درنمی‌آید. ساعتی ۳۰۰تومان هزینه پارک است، اما پیمانکار روزی ۷۰هزارتومان از ما می‌گیرد. ما مجبوریم پول زیاد از مردم بگیریم که چیزی برای خودمان بماند. اینطوری پول پیمانکار هم درنمی‌آید. من در ماه رمضان روزی ۳۰-۲۰تومان روی آمار پیمانکار از جیب گذاشته‌ام. چاره‌ای نداریم.»

شهرداری هم با آنها نیست. اجاره سنگین حاشیه خیابان پول زیادی برای خودشان نمی‌گذارد و بیشتر درآمد پارکبانی را به خزانه شهرداری می‌فرستد. ناصر می‌گوید چهارسال است پارکبان است ولی از این شغل خیری ندیده. به‌خصوص حالا که پارکومترها یکی‌یکی جای آنها را می‌گیرند و دیگر نیازی به آنها نیست، سایه ازدست‌دادن شغل هم بالای سرشان آمده. نصب دستگاه‌های پارکومتر از اواخر سال ۹۰ شروع شده بود. از آبان‌ماه سال ۹۲ که شهرداری تهران، تغییر روش دریافت و پرداخت پارک حاشیه‌ای را اعلام کرد و از نصب پارکومترهای بیشتر خبر داد، قرار شد کارت‌های هوشمند حمل‌ونقل جای قبض‌های دستی را بگیرند و دیگر مردم به پارکبان‌ها پولی پرداخت نکنند. چندنفری هم که اینجا و آنجا در حاشیه خیابان‌ها هنوز مشغول به کارند، وعده شهرداری را شنیده‌اند و چشم به گوشه پیاده‌رو دارند که کی شغلشان را به یک مجسمه آهنی هوشمند می‌بازند و باید بروند سراغ کاری دیگر.

ناصر می‌گوید قبل از این چهارسال، مسافرکش بوده. حالا اگر این مجسمه‌های آهنی به قلمرو او برسند، باید دوباره سراغ رانندگی

برود و از این راه نان دربیاورد. «دستگاه‌ها باعث می‌شود ما کارمان را از دست بدهیم. نزدیک چندتا خیابان این اطراف دستگاه گذاشته‌اند و پارکبان‌هایی که شش،هفت‌سال کار می‌کردند را اخراج کردند و همه بیکار شده‌اند یا دنبال شغل‌های دیگر رفته‌اند. اگر اینجا هم بگذارند باید بروم دوباره راننده شوم.»

خودش هم درست نمی‌داند چه شد که پارکبانی را به رانندگی ترجیح داد: «کار سختی است. پیمانکارها اجاره را بالا برده‌اند و نمی‌صرفد. مانده‌ایم چه‌کار کنیم. ما به پیمانکار شهرداری اجاره می‌دهیم و پیمانکار هم به شهرداری اجاره می‌دهد. شهرداری هیچ کمکی نمی‌کند. نه استخدامیم نه بیمه. پیمانکار می‌گوید دوست داری کار کن، دوست نداری کار نکن. حدود دوهزارو۵۰۰ پارکبان در تهران هست که همه همین مشکلات را دارند.»

حرف‌هایش که تمام می‌شود، رفیقش از راه می‌رسد. پارکبان است و لباسی آبی‌رنگ شبیه او به تن دارد. ناصر به شوخی می‌گوید: «سرهنگ رییس ماست. با این حرف بزن.»

سرهنگ از او مسن‌تر است. برخلاف ناصر که موهای پرپشت و ریش انبوه مشکی دارد، او موها را سفید کرده. می‌خندد و می‌گوید: «شوخی می‌کند. من بازنشسته سپاهم. بسیج کار می‌کردم. همکارهاالکی می‌گویندسرهنگ.»

سرهنگ یا همان آقای عباسی، پارکبان یکی از خیابان‌های اطراف است. سه‌سال است این کار را می‌کند. می‌گوید جانباز ۲۰درصد است و چون زیر ۲۵درصد بوده چیزی به او تعلق نمی‌گیرد. نه بیمه و نه حقوق بازنشستگی قابل‌توجه؛ «یک مقداری حقوق از زمانی که بسیج می‌رفتم می‌دهند، ولی نه آنقدری که زندگی‌ام را بچرخانم.»

او هم سایه بیکاری را با پیدا شدن پارکومترها حس کرده. می‌گوید: «اگر دستگاه بگذارند، ما همه بیکار می‌شویم و باید برویم گدایی. همین حالا هم اجاره‌ها سنگین است و کار نمی‌صرفد. مثلا اینجا، جای ۳۰ تا ماشین است و پیمانکار از ما صدهزارتومان اجاره می‌گیرد. باز اگر کمتر بگیرند، یک حقوق کارگری برای ما می‌ماند. این‌طوری ۱۰،۲۰تومان می‌ماند که پول ایاب و ذهاب ما می‌شود.»

رامرفتن از این سر خیابان به آن سر، در سرمای زمستان و گرمای تابستان همه یک طرف، بد و بیراه شنیدن‌ها آن طرف: «هر کس می‌آید حرفی می‌زند. هر روز با ۵۰نفر باید درگیر شویم. وقتی بدرفتاری می‌کنند، ۱۱۰ هم می‌آید و کاری نمی‌تواند بکند. فقط می‌گوید با هم کنار بیایید.»

ابوالفضل پارکبان ۱۷ساله در همان حوالی در شهرک غرب است. تاکید دارد که بچه پایین‌شهر است و مال این طرف‌ها نیست. می‌گوید یک هفته نیست کارش را شروع کرده اما در زندگی‌اش این همه فحش نخورده بود: «یک‌میلیارد ماشین دارند اما زورشان می‌آید ۵۰۰تومان پول پارک بدهند. توی این آفتاب تا ساعت هفت شب مغزت می‌ترکد. بعد اینها برای ۵۰۰تومان دعوا می‌کنند. من هم گاهی مجبور می‌شوم زنگ بزنم افسر بیاید، جریمه کند.»

با وجود نارضایتی از پرداخت هزینه برای پارک، هرروز خیابان‌های تازه‌ای به دسته «پولی‌ها» اضافه می‌شوند. ماده ۱۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۸ به شهرداری اجازه می‌دهد با تصویب شورایعالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور، برای مدیریت پارک‌های مجاز حاشیه‌ای ابزارها و وسایل لازم از قبیل ایستسنج (پارکومتر) یا کارت‌پارک نصب شود و برای توقف بیش از نیم ساعت در محدوده زمانی هفت صبح تا ۹ شب حق توقف مناسبی دریافت کند. بر اساس تبصره دوم این ماده، تمام این درآمد باید صرف ساخت پارکینگ در همان شهر شود. اما آماری از صرف هزینه‌های پارک حاشیه‌ای در ساخت پارکینگ وجود ندارد و در عوض خود خیابان‌ها به پارکینگ تبدیل شده‌اند.

ابوالفضل می‌گوید از نارضایتی مردم خبر دارد و بعضی جاها هم کار آنها را راه می‌اندازد. در محدوده او نصف پیاده‌رو پل است و پارک ممنوع. از آژانسی و صاحب‌خانه، همه از پارک‌کردن ماشین‌ها شاکی‌اند، اما انگار شهرداری از اجاره این تکه جا نگذشته. ابوالفضل از راننده‌ها شماره می‌گیرد و اجازه می‌دهد روبه‌روی پل پارک کنند. به شرطی که گوش به زنگ باشند و زود برگردند. در محدوده او هم، بیشتر درآمد کار صرف اجاره می‌شود. اجاره پیمانکار روزی ۳۰هزارتومان است و در روز فقط ۲۰هزارتومان برای ابوالفضل می‌ماند.

کمی آن طرف‌تر، علی آقا پارکبان یکی از بلوارهای شهرک، قسمت پارک ممنوع خیابان را هم به راننده‌هایی که لَنگ جای پارک باشند، می‌فروشد. او می‌داند آنها با پرشدن قسمت‌های خط‌کشی شده، ناچار به پارک در وسط بلوار و منطقه ممنوع می‌شوند. برای همین، رگ خواب آنها را به دست گرفته. پول گرفتن او همراه با وعده خبرکردن راننده در صورت سر رسیدن افسر پلیس است. راننده‌ها شماره تلفن را همراه با پول به او می‌دهند تا خیال‌شان از بابت جریمه راحت باشد. اما انگار در این شلوغی و شتاب، کسی نمی‌پرسد با آمدن افسر علی آقا چطور می‌خواهد در آن واحد با این همه راننده تماس بگیرد. او هم توجیه پارکبان‌های دیگر را برای این کار دارد: «اجاره باید در بیاید و چیزی هم برای خودمان بماند.»

پارکبان‌ها قرار نیست زیاد در خیابان‌ها بمانند. پارکومترهای جدید بدون اینکه دستمزد بگیرند، آمار پارک ماشین‌ها را ثبت می‌کنند و هزینه را به حساب شهرداری می‌ریزند. بعضی از پارکبان‌ها امیدوارند بتوانند شغل‌شان را نگه دارند. مثل ابوالفضل که می‌گوید «اگر دستگاه نصب شود، لابد کسی را می‌خواهند که کنترلش کند؛ می‌روم توی آن کار.»

۷۰ هزارتومان

پیمانکار روزی ۷۰هزارتومان از پارکبان می‌گیرد. آنها مجبورند پول زیادتری از مردم بگیرند تا چیزی برای خودشان بماند.

۲۵۰۰ پارکبان

حدود دوهزارو۵۰۰ پارکبان در تهران هست که همه کم‌وبیش مشکلات مشابهی دارند.

با وجود نارضایتی از پرداخت هزینه برای پارک، هرروز خیابان‌های تازه‌ای به دسته «پولی‌ها» اضافه می‌شوند. ماده ۱۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۸ به شهرداری اجازه می‌دهد با تصویب شورایعالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور، برای مدیریت پارک‌های مجاز حاشیه‌ای ابزارها و وسایل لازم از قبیل ایستسنج (پارکومتر) یا کارت‌پارک نصب شود و برای توقف بیش از نیم ساعت در محدوده زمانی هفت صبح تا ۹ شب حق توقف مناسبی دریافت کند. بر اساس تبصره دوم این ماده، تمام این درآمد باید صرف ساخت پارکینگ در همان شهر شود. اما آماری از صرف هزینه‌های پارک حاشیه‌ای در ساخت پارکینگ وجود ندارد و در عوض خود خیابان‌ها به پارکینگ تبدیل شده‌اند.

۳۰ هزارتومان

اجاره پیمانکار روزی۳۰هزارتومان است و در روز فقط ۲۰هزارتومان برای یکی از پارکبان‌ها می‌ماند.

۷ سال

یکی از پارکبان‌ها می‌گوید: نزدیک چندتا خیابان این اطراف دستگاه گذاشته‌اند و پارکبان‌هایی که شش،هفت‌سال کار می‌کردند را اخراج کردند و همه بیکار شده‌اند یا دنبال شغل‌های دیگر رفته‌اند.

گزارشگر «شرق» در همه جای ایران باشید

سوژه‌ها و گزارش‌های خود را برای ما به ایمیل sharghline@sharghdaily.ir بفرستید یا به شماره ۳۰۰۰۴۶۹۹ پیامک بزنید یا با ۸۸۶۴۰۲۶۰ تماس بگیرید. «شرق» با کمک شما خواندنی‌تر می‌شود.

گزارش دو

بازار ۴۰۰ساله پایتخت صفویان به‌تدریج از بین می‌رود

چهارشنبه‌بازاری به نام قیصریه اصفهان

سمیه قنبری

از زمانی که شاه‌عباس دستور داد تا تصویر یکی از جنگ‌هایش را در بازپس‌گیری قسمت‌هایی از سواحل جنوبی ایران، بر سردر بزرگ‌ترین بازار آن زمان نقاشی کنند، بیش از ۴۰۰سال می‌گذرد. بازاری که به سبب خریدوفروش کالاهای گران‌قیمت و نفیس، «قیصریه» یا «بازار شاهی» خوانده می‌شود و نمادی بوده از اقتصاد پویا و پررونق آن روزگار پایتخت صفویان. اما این روزها، برای دیدن نقاشی سردر بازار و یافتن مصنوعاتی که نشانی از اصفهان داشته باشند آن هم در قیصریه امروز، باید حوصله و چشمان تیزبینی داشت.

سال‌هاست ویترین مغازه‌ها علاوه بر اینکه عبورومرور عابران را مشکل کرده‌اند، جولانگاه کالاهای هندی، چینی و پاکستانی است. عبورومرور از فضای اندک باقی‌مانده بازار که بیش از ۳۰سال است هیچ سازمان و نهادی برای بهسازی و نوسازی آن اقدامی نکرده، حکایت دیگری است.

سال ۱۳۸۴ شهرداری اصفهان اعلام کرد قصد دارد پروژه‌ای را به‌منظور کفسازی و ساماندهی بازار قیصریه انجام دهد؛ طرحی که به گفته محمدرضا طبیبی، معاون عمرانی شهرداری منطقه سه اصفهان، «به‌دلیل مقاومت و مخالفت برخی از کسبه، اجرای آن ممکن نشد.»

طبیبی می‌گوید: «در این سال‌ها شهرداری هر سال با اختصاص بودجه در زمینه کفسازی در بازار بزرگ اصفهان اقداماتی عمرانی انجام داده است. اما تاکنون به‌دلیل عدم‌همکاری کسبه بازار قیصریه، شهرداری هیچ طرحی در این بخش از بازار اجرا نکرده است.»

طبیبی در خصوص برنامه شهرداری منطقه برای کفسازی قیصریه می‌گوید: «برای کفسازی بازار قیصریه مبلغ ۴۷۰میلیون‌تومان برآوردشده است و در حال حاضر شهرداری در حال انجام توافق با کسبه بازار است تا در صورت تامین مبلغ ۱۷۰میلیون‌تومان از هزینه برآوردشده از سوی بازاریان شهرداری با پرداخت مبلغ باقی‌مانده ظرف کمتر از یکماه کار کفسازی بازار را آغاز کند.» درحالی شهرداری منطقه سه، از توافق با کسبه برای تامین بخشی از هزینه کفسازی بازار پس از ۹سال از طرح موضوع صحبت می‌کند که طبق ماده شش آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۵۶ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۸ «مساعدت و مشارکت در زیباسازی و ایمنی فضاهای فرهنگی، بافت‌ها و آثار تاریخی و دفاع‌مقدس، بقاءمتبرکه، آرامگاه مشاهیر، حسینیه‌ها، تکایا، بازارها و گورستان‌ها با رعایت تناسب با ویژگی‌های بافت تاریخی و اولویت در ارایه خدمات شهری از قبیل (محوطه‌سازی، کفسازی، روشنایی مناسب، جمع‌آوری و دفع آب‌های سطحی، تامین آب آشامیدنی، برق، تلفن، گاز و ایمن‌سازی در برابر سوانح طبیعی و آتش‌سوزی و نصب تابلوهای راهنمایی) با بهره‌گیری از تکنیک‌های فنی با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط برعهده شوراهای اسلامی شهر و روستا است. اجرای تصمیمات شورا در موارد فوق برعهده شهرداری و دهیاری‌ها می‌باشد.» این اظهارنظر طبیبی درباره آغاز اجرای طرح پروژه کفسازی بازار تا یک ماه دیگر، در حالی است که ناصر طاهری، معاون میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان اصفهان، می‌گوید: «تاکنون هیچ طرحی از سوی سازمان نوسازی و بهسازی شهر اصفهان برای کفسازی بازار قیصریه به میراث ارایه نشده است.» طاهری با بیان اینکه تامین اعتبار برای اجرای پروژه‌های عمرانی در محدوده بازار اصفهان بر عهده شهرداری است، می‌گوید: «قبل از اجرای هر طرحی در ابنیه تاریخی و ثبت ملی باید طرح از سوی کارشناسان سازمان میراث‌فرهنگی تایید شود. اما تاکنون طرحی از سوی سازمان نوسازی و بهسازی شهرداری برای اجرا در بازار قیصریه ارایه نشده است.» حسین جعفری، مدیرعامل سازمان نوسازی و بهسازی شهر اصفهان نیز ضمن تایید سخنان معاون میراث‌فرهنگی می‌گوید: «در محدوده بازار قیصریه تاکنون طرحی برای کفسازی از سوی این سازمان ارایه نشده است.» طرحی که طبق قاعده باید از سوی شهرداری منطقه سه تهیه و برای اجرا به سازمان نوسازی و بهسازی ارایه شود و این سازمان پس از تایید طرح از سوی سازمان میراث‌فرهنگی برای اجرای آن اقدام کند. جعفری می‌گوید: «این آمادگی از سوی سازمان وجود دارد تا در هر قسمتی که کسبه و میراث حاضر باشند سهم خود را برای کفسازی بازار پرداخت کند و وارد عمل شود.» این گفته مدیرعامل سازمان نوسازی و بهسازی شهر اصفهان در حالی است که طبق قانون، تامین هزینه صددرصدی کفسازی بازار برعهده شهرداری است. هرچند به گفته مسوولان شهرداری منطقه‌سه، کم‌کاری کسبه و نپرداختن بخشی از هزینه‌ها سبب شده تا شرایط لازم برای کفسازی بازار فراهم نشود. اما غلامحسین چیت‌ساززاده، یکی از اعضای هیات‌امنای بازار قیصریه، می‌گوید: «در این سال‌ها کسبه به دفعات پیگیر بحث کفسازی بازار بوده‌اند. بارها به صورت حضوری با مسوولان در شهرداری منطقه، سازمان نوسازی و بهسازی و میراث‌فرهنگی صحبت کرده‌ایم اما تاکنون هیچ جوابی نگرفته‌ایم.»

چیست‌ساززاده که خود یکی از کسبه بازار قیصریه است، می‌گوید: «پنج یا شش سال پیش شهرداری طرحی را برای کفسازی، تعمیر و مرمت سقف و دیوارهای بازار تهیه کرد که حدود ۳۶۰میلیون‌تومان هزینه اجرایی آن برآورد شده بود. توسط هیات‌امنا حدود ۱۲۰میلیون‌تومان برای مشارکت در اجرای طرح از کسبه جمع‌آوری شد، اما به‌دلایل نامعلوم شهرداری از اجرای طرح منصرف شد.»

چیست‌ساززاده با اشاره به وضعیت نامناسب کف بازار، می‌گوید: «آبان‌ماه سال گذشته هیات‌امنای بازار طی نامه‌ای به شماره ۳/۹۲/۲۶۰۳۷ به شهرداری منطقه برای چندمین‌بار درخواست خود مبنی بر بازسازی کف بازار را دوباره مطرح کردند.» درخواستی که تاکنون هیچ جوابی از سوی شهرداری منطقه به آن داده نشده است.

چیت‌ساززاده می‌گوید: پس از چندین ساعت منتظرماندن برای گفت‌وگو با آقای سقاییان‌نژاد و طرح مشکلات بازار، وقتی که قبل از اذان ظهر در راهرو شهرداری موفق شدیم با ایشان گفت‌وگو کنیم، پاسخ شهردار به اینکه تامین پول مورد نیاز برای مرمت بازار برای کسبه با توجه به شرایط اقتصادی موجود مشکل است؛ این بود: «اگر ندارید، انجام ندهید.» او با بیان اینکه در حال حاضر هیات‌امنای بازار، درگیر شکایت یکی از شهروندان به‌دلیل ریزش بخشی از سقف بازار در هنگام خرید است، می‌گوید: «مسوولان در کلام از میراث‌فرهنگی و میدان نقش‌جهان خوب حرف می‌زنند اما در این ۳۰سال من کار خاصی که برای قیصریه انجام دهند، ندیدم. همیشه برای اجرای طرح در بازار، بودجه و پول تمام می‌شود.» از سوی دیگر، ناصر لطفی، هنرمند قلمزن اصفهانی هم با بیان اینکه حدود ۲۵سال است در بازار قیصریه مشغول به کار است، می‌گوید: «وضعیت فعلی بازار اصفهان مایه شرمندگی است.» لطفی که از انگشت‌شمار هنرمندان و تولیدکنندگان صنایع‌دستی باقیمانده در بازار قیصریه است، می‌گوید: «سال‌هاست که فضای فیزیکی بازار رها شده و هیچ سازمان و نهادی خود را در قبال این وضعیت مسوول نمی‌داند. شرایط اقتصادی هم سبب شده تا مصنوعات ارزان‌قیمت خارجی به راحتی جای صنایع‌دستی اصفهان را در ویترین مغازه‌ها بگیرد.»

لطفی با اشاره به سفر کاترین اشتون به اصفهان و بازدید از بازار قیصریه می‌گوید: «ایشان از بین همه شهرها اصفهان و در اصفهان از بین مکان‌های دیدنی برای بازدید، بازار قیصریه را انتخاب کردند بعد آنچه ما به عنوان بازار قیصریه به ایشان یا سایر گردشگران نشان می‌دهیم، چیست؟ یک بازار با هزارویک مشکل. مسوولان به جای حل مشکلات بازار در هنگام بازدید یک میهمان ویژه از قیصریه، تلاش می‌کنند به سرعت و به هر شکل ممکن زمان بازدید از بازار را کوتاه کنند.»

لطفی با بیان اینکه رامرفتن و خریدکردن در بازار قیصریه با وضعیت موجود، چندان خوشایند گردشگر و خریدار نیست، می‌گوید: «نه شهرداری و نه میراث‌فرهنگی هیچ‌کس به وظیفه‌اش در قبال بازار توجهی ندارد. به جز گردشگران داخلی و خارجی بسیاری از میهمانان بلندپایه دولت هم به اصفهان سفر می‌کنند و بازار یکی از مکان‌هایی است که به آن سر می‌زنند؛ بازاری که ویترین گردشگری اصفهان است، نباید این‌گونه باشد. حدود صدمغازه در بازار قیصریه وجود دارد اما تعداد مغازه‌هایی که صنایع‌دستی اصفهان در آنها به فروش می‌رسد کمتر از تعداد انگشتان دو دست است. اما تعداد ویترین‌هایی که بدلیجات می‌فروشد چند تاست؟ با این وضعیت توقع زیادی است که انتظار داشته باشیم مردم برای خرید و تفریح بیایند قیصریه.»

این هنرمند قلمزن می‌گوید: «این سال‌ها مدیریتی که شایسته بازار قیصریه باشد وجود نداشته و همین موضوع سبب شده تا قیصریه بیشتر شبیه یک چهارشنبه‌بازار باشد تا یک بازار شاهی.»

این‌روزها بسیاری در اصفهان خرید از مراکز تجاری و پاساژها را به خرید از بازاری که کسبه آن هم از وضعیتش ناراضی‌اند، ترجیح می‌دهند و خاطره خرید از بازار سنتی اصفهان هم مثل نقاشی‌های سردر آن، در ذهن مردم اصفهان هر روز کمرنگ وکمرنگ‌تر می‌شود.

جدول ۲۰۳۱ ■ طراح: بیژن گورانی

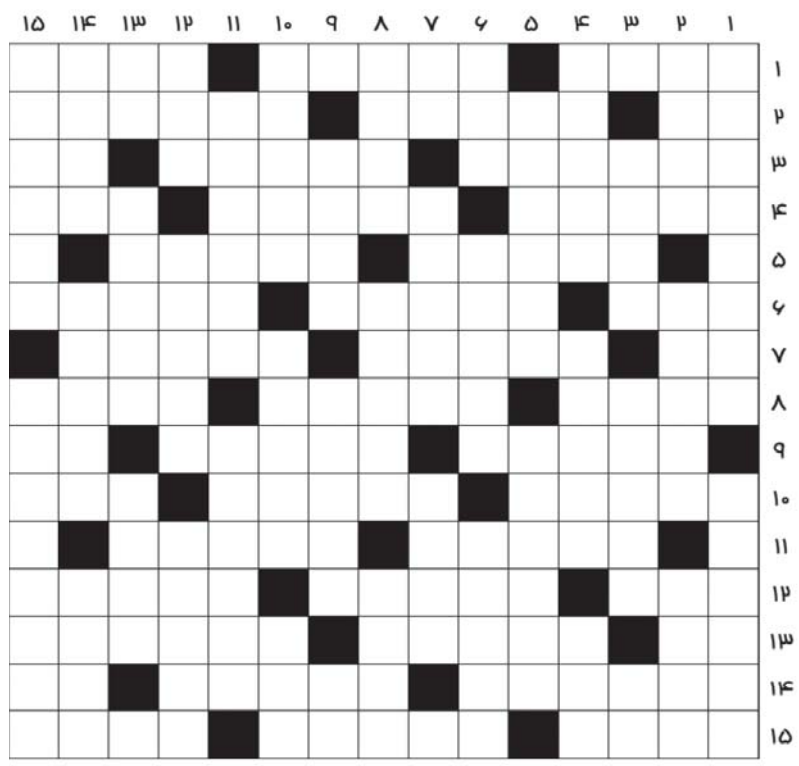

افقی:

۱ - برای برآورده‌شدن حاجت به ضریح می‌بندند - دوبیتی محلی - معامله ۲ - صدمترمربع - سخن‌چینی - روز بیست‌وهشتم هر ماه شمسی در ایران قدیم ۳ - مترجم - قسمت‌های پایانی هر چیز - از غروب تا طلوع آفتاب ۴ - الهی - بی‌ارزشی - از انجیل‌های معتبر ۵ - خوراکی از اسفناج - معادل فارسی اقیانوس ۶ - ادا و اطوار - فیلم کوتاه برای معرفی فیلم دیگر - روشن و آشکارکردن ۷ - از القاب اروپایی - پیوندهای نسبی - نوعی گچبری در سقف ۸- چاره‌اندیشی - نان کلفت - حالتی در نخستین ماه‌های حاملگی ۹ - واداشته شده - هم زمانی - مکان ۱۰ - زهر خورده - الهه ماه و جنگل در اساطیر رومی - مفتول ۱۱ - فویل نازک برای طلاکوبی روی جلد کتاب - سدی در تهران ۱۲ - پیغمبر - منحنی - بدبختی ۱۳ - ماه سرد - نگهبان - شاخه‌ای از ریاضیات ۱۴ - بازیکنی که در باشگاهی غیر از باشگاه‌های کشورش بازی می‌کند - واضح و آشکار - خط کش مهندسی ۱۵ - گیرنده امواج تلویزیونی - تعیین‌شده - آسوده خاطر.

عمودی:

۱ - شرح حال شکایت به دادگاه - قهرمان ملی آفریقای‌جنوبی ۲ - مقابل فروش - بهشت - یار منیژه ۳- آشیانه - خرس شجاع و باهوش کارتونی - علامت مصدر جعلی ۴ - مخترع سینما - پیش غذا - ذره باردار ۵ - ارزشمند - فراگرفتن ۶ - کلاه پادشاهی - حس‌گر الکتریکی - پشت‌سرهم ۷ - شهر مدفن دهخدا - جانور - باریک بین ۸ - چاردیواری مسقف - گیاهی - زمین زراعی که آبیاری نمی‌شود ۹ - عقب مانده - وسیله‌ای برای اندازه‌گیری زاویه - رایحه ۱۰ - دوره هزار ساله - ذلت و خواری - گندم آسیاب شده ۱۱ - خفگی - کامپیوتر ۱۲ - افسانه - گل همیشه بهار - شهری در ترکیه ۱۳ - بله فرانسوی - پایه‌ها - خوشه گندم و جو ۱۴ - از مراحل زراعت - مفصل و کامل - هریک از بخش‌های مجزای یک مجموعه ۱۵ - از رشته‌های علوم انسانی - فرمانروای ولایت مدائن در زمان پادشاهی انوشیروان.

حل سودوکو سخت

۸	۱	۳	۶	۷	۹	۲	۵	۴
۶	۲	۹	۴	۵	۱	۷	۸	۳
۷	۵	۴	۲	۳	۸	۹	۶	۱
۲	۹	۸	۳	۱	۶	۴	۷	۵
۴	۶	۱	۷	۲	۵	۸	۳	۹
۵	۳	۷	۹	۸	۴	۱	۲	۶
۳	۷	۶	۱	۹	۲	۵	۴	۸
۱	۸	۲	۵	۴	۳	۶	۹	۷
۹	۴	۵	۸	۶	۷	۳	۱	۲

حل سودوکو ۱۰۲۷

۱	۳	۷	۲	۶	۸	۹	۴	۵
۹	۵	۶	۱	۴	۷	۸	۲	۳
۸	۲	۴	۵	۳	۹	۷	۱	۶
۳	۸	۹	۴	۵	۶	۲	۷	۱
۴	۶	۱	۷	۲	۳	۵	۸	۹
۵	۷	۲	۸	۹	۱	۳	۶	۴
۶	۴	۸	۳	۷	۵	۱	۹	۲
۷	۹	۳	۶	۱	۲	۴	۵	۸
۲	۱	۵	۹	۸	۴	۶	۳	۷

جدول ۲۰۳۰

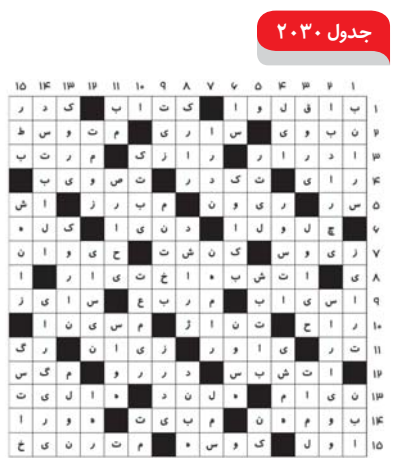

سودوکو سخت ۱۰۲۸

۵				۹		۷		۶
	۷		۸	۶	۳			
	۴				۱			۲
۱		۳						۵
				۸	۵		۹	۴
	۹			۱		۳		۸
	۶					۴	۵	
			۶		۴	۲		
		۴		۲				

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۰۲۸

	۸				۱	۲		
			۸	۲	۵			
۱			۷	۶		۵		
۲			۹	۵	۶		۷	
۶	۴				۳			۱
۵	۳			۴	۷			۸
۳		۲				۷	۹	۶
			۶	۳		۸		
			۵		۹	۱		۲

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.